

СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА

УДК 356.33

© В.В. КОСАРЧУК, М.І. ХИЖНЯК, 2014

В.В. Косарчук¹, М.І. Хижняк²

ВИВЧЕННЯ СТАНУ ПРИДАТНОСТІ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ МОБІЛІЗАЦІЙНОГО РЕЗЕРВУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ НА ЕТАПІ ЗВІЛЬНЕННЯ

¹Національна медична академія післядипломної освіти
імені П.Л. Шупика,

²Українська військово-медична академія
Міністерства Оборони України

Вступ. У зв'язку з різким ускладненням внутрішньополітичної обстановки, при зростанні соціальної напруги в країні, відповідно до пунктів 1, 17, 20 частини першої статті 106, статті 112 Конституції України, Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" в Україні може бути оголошено як часткову, так і повну мобілізацію.

Мета. Вивчення придатності до військової служби військовослужбовців офіцерського складу мобілізаційного резерву ЗС України на етапі звільнення.

Методи. На основі статистичної звітності за формою № 2/мед., № 4/мед. та звітів про результати медичного огляду військовослужбовців Збройних Сил України за 2008-2012 роки вивчались динамічні зміни у стані здоров'я військовослужбовців офіцерського складу мобілізаційного резерву на етапі звільнення.

Результати. Встановлено, що за в структурі захворювань, з приводу яких військовослужбовці офіцерського складу на етапі закінчення військової служби в Збройних Силах України були визнані Військово-лікарськими комісіями непридатними (обмежено придатними) до військової служби в 2001-2010 рр. перші п'ять місць займали відповідно хвороби системи кровообігу (40,49%), хвороби кістково-м'язової системи (15,05%), хвороби органів травлення (12,57%), хвороби нервової системи (7,17%), наслідки травм та отруєння (5,47%).

Висновки. Проведене дослідження дозволило з'ясувати: що невизначеність причин розвитку стану непридатності військовослужбовців офіцерського складу мобілізаційного резерву заважає дієвому комплектуванню Збройних Сил України; проблеми, що перешкоджають якісному комплектуванню Збройних Сил України при частковій або повній мобілізації військ.

Ключові слова: мобілізація, військовослужбовці мобілізаційного резерву, офіцерський склад, придатність до військової служби.

ВСТУП

У зв'язку з різким ускладненням внутрішньополітичної обстановки, при зростанні соціальної напруги в країні, відповідно до пунктів 1, 17, 20 частини першої статті 106, статті 112 Конституції України, Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" в Україні може бути оголошено як часткову, так і повну мобілізацію.

Загальна мобілізація проводиться одночасно на всій території України і стосується національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, Збройних Сил України, інших військових формувань, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, підприємств, установ і організацій [1-4].

Часткова мобілізація може проводитися в окремих місцевостях держави, а також стосуватися певної частини національної економіки, Збройних Сил України, інших військових формувань, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, підприємств, установ і організацій [1-4].

Під час мобілізації та переведення Збройних Сил України, інших військових формувань на штати воєнного часу громадяни (крім тих, які проходять службу у військовому резерві) зобов'язані з'явитися до військових частин або на збірні пункти військових комісаріатів у строки, зазначені в отриманих ними документах (мобілізаційних розпорядженнях, повістках або розпорядженнях військових комісарів. Резервісти зобов'язані з'явитися до військових частин у строки, визначені командирами військових частин, в яких вони проходять службу у військовому резерві. Громадяни, які перебувають у запасі, завчасно приписуються до військових частин для проходження військової служби у воєнний час або до інших підрозділів чи формувань для виконання обов'язків за посадами, передбаченими штатами воєнного часу [1-4].

Здоров'я військовослужбовців було предметом дослідження багатьох праць з проблем військової медицини (Білий В.Я. зі співавт., 2000; Варус В.І., 2001; Михайлець В.Ю. зі співавт., 2002; Захараш М.П. зі співавт., 2008; Бібік Т.А. зі співавт., 2011; Шевчук Р.В. зі співавт., 2013; [5-10].

Однак, в цих працях не досліджувалося, які зміни відбуваються у стані придатності військовослужбовців офіцерського складу мобілізаційного резерву ЗС України на етапі звільнення. Враховуючи вказане, є актуальним вивчення стану придатності військовослужбовців офіцерського складу мобілізаційного резерву ЗС України на етапі звільнення.

Мета дослідження: вивчення придатності до військової служби військовослужбовців офіцерського складу мобілізаційного резерву ЗС України на етапі звільнення.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Вивчення особливостей стану придатності до військової служби військовослужбовців офіцерського складу мобілізаційного резерву ЗС України на етапі звільнення, які впливають на якість комплектування мобілізаційного резерву при частковій та повній мобілізації проводилося при аналізі звітної документації (ф. 2 мед., 4 мед.) за 2008-2012 рр. з використанням статистичного методу дослідження.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Особовий склад мобілізаційного резерву ЗС України має складну структуру за категоріями та є неоднорідною за віком та періодичністю оновлення. Військовослужбовці поділяються на рядовий склад, сержантський старшинський склад та офіцерський склад. Військовослужбовці офіцерського складу мобілізаційного резерву ЗС України це категорія військовослужбовців з характерною віковою структурою, строками військової служби (частота оновлення колективу) та умовами розташування, харчування, водопостачання.

Військовослужбовці офіцерського складу за характером розташовуються розташування, харчування, водопостачання наближаються до цивільного дорослого населення. В сучасних умовах офіцерський склад розташовується, головним чином, в гуртожитках, знімає кімнати або квартири в місцевого населення, харчування та водопостачання відбувається за місцем проживання, тобто індивідуально, виключаючи випадки виходу на польові навчання. Строки військової служби чітко визначені і коливаються від 5 років до граничного віку перебування на військовій службі.

За результатом проведеного аналізу багаторічної динаміки придатності до військової служби за станом здоров'я військовослужбовців офіцерського складу мобілізаційного резерву ЗС України на етапі закінчення військової служби встановлено, що в 2008-2012 рр. в структурі захворювань, з приводу яких військовослужбовці були визнані ВЛК непридатними (обмежено придатними) до військової служби перше місце займали хвороби системи кровообігу (IX клас), вони становили $40,49 \pm 0,40\%$, з яких гіпертонічна хвороба становила $32,62 \pm 0,38\%$. (рис. 1).

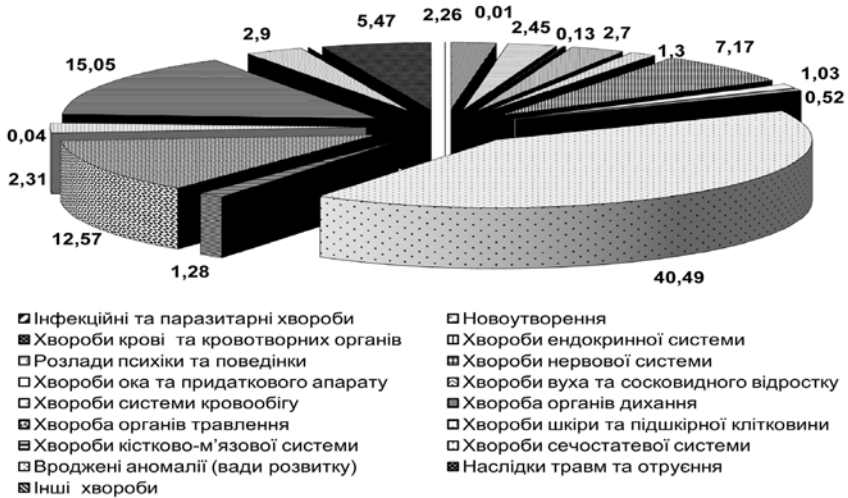

Рис. 1. Структура захворювань, з приводу яких військовослужбовці офіцерського складу мобілізаційного резерву ЗС України на етапі звільнення визнані ВЛК непридатними (обмежено придатними) до військової служби в 2008-2012 роках (%)

Друге місце серед хвороб, внаслідок яких відбулися зміни в стані здоров'я військовослужбовців офіцерського складу мобілізаційного резерву і відповідно зміни в стані їх придатності до служби займали хвороби кістково-м'язової системи (XIII клас), вони становили $15,05 \pm 0,29\%$, з яких дорсопатії становили $13,06 \pm 0,28\%$.

Третє місце серед хвороб, внаслідок яких відбулися зміни в стані здоров'я військовослужбовців офіцерського складу мобілізаційного резерву і відповідно зміни в стані їх придатності до служби займали хвороби органів

СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА

травлення (XI клас), вони становили 12,57±0,27%, з яких виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки становила 7,47±0,22%. Третє місце серед хвороб, внаслідок яких відбулися зміни в стані здоров'я військовослужбовців офіцерського складу мобілізаційного резерву і відповідно зміни в стані їх придатності до служби займали хвороби органів травлення (XI клас), вони становили 12,57±0,27%, з яких виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки становила 7,47±0,22%.

Четверте місце в структурі захворювань, з приводу яких військовослужбовці офіцерського складу мобілізаційного резерву були визнані ВЛК непридатними (обмежено придатними) до військової служби в Збройних Силах України займали хвороби нервової системи (VI клас), вони становили 7,17±0,21%.

П'яте місце серед хвороб, внаслідок яких відбулися зміни в стані здоров'я військовослужбовців офіцерського складу мобілізаційного резерву і відповідно зміни в стані їх придатності до служби займали наслідки травм та отруєння (XXI клас), вони становили 5,47±0,19%.

ВИСНОВКИ

1. Показано, що невизначеність причин розвитку стану непридатності військовослужбовців офіцерського складу мобілізаційного резерву заважає дієвому комплектуванню Збройних Сил України в умовах часткової та повної мобілізації.

2. Встановлено, що за в структурі захворювань, з приводу яких військовослужбовці офіцерського складу на етапі закінчення військової служби в Збройних Силах України були визнані ВЛК непридатними (обмежено придатними) до військової служби в 2001-2010 рр. перші п'ять місць займали відповідно хвороби системи кровообігу (40,49±0,40%), хвороби кістково-м'язової системи (15,05±0,29%), хвороби органів травлення (12,57±0,27%), хвороби нервової системи (7,17±0,21%), наслідки травм та отруєння (5,47±0,19%).

3. Запропоновано в подальшому провести комплексне дослідження причин інвалідності військовослужбовців мобілізаційного резерву Збройних Сил України та Державної прикордонної служби України.

Література

1. Закон України від 04.04.06. № 3597-IV "Про внесення змін до Закону України "Про загальний військовий обов'язок і військову службу" // Офіційний вісник України. – 2006. – №17 (10.05.2006). – С. 1261.

2. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 16 жовтня 2012 р. // Військове законодавство України: Збірник нормативних актів. – К.: Атіка, 2012.

3. Стратегічний оборонний бюлетень України: щорічник. - К.: Аванпост-прім, 2012. – 55 с.

4. Біла книга України 2012. Оборонна політика України: щорічник. – К.: МО України, 2013.– 73 с.

5. Концепція професійного здоров'я військовослужбовців у Програмі будівництва та розвитку ЗС України / В.Я. Білий, О.О. Сохін, М.М. Вовкодав [та ін.] // Наука і оборона. – 2000.– №3.– С. 22-26.

6. Варус В.І. Стратегія превентивної медицини в охороні професійного здоров'я військовослужбовців Збройних Сил України у XXI сторіччі / В.І.Варус // Наука і оборона. – 2001. – № 2. – С.20-23.

7. Михайлець В.Ю. Вивчення стану здоров'я військовослужбовців із числа молодого поповнення навчального центру /В.Ю. Михайлець, М.І.Хижняк, В.В. Косарчук // Проблеми військової охорони здоров'я. - 2002. - № 12. - С. 223-229.

8. Питання оптимізації медичної та медико-експертної допомоги військовослужбовцям на регіональному рівні / М.П.Захараш, О.В.Сергієні, А.М. Кравченко, Г.І. Тітов // Україна. Здоров'я нації. – 2008. - №2. – С. 192-195.

9. Професійна надійність військовослужбовців в умовах переходу на контрактний принцип комплектування Збройних Сил України / Т. А. Бібік, Ткачук І.М., Устименко О.В. [та ін.] // Проблеми військової охорони здоров'я. – 2011. – № 30. – С. 22-29.

10. Шевчук Р.В. Особливості сучасного стану здоров'я юнаків-підлітків з обмеженою придатністю до військової служби за припискою / Р.В.Шевчук, І.В.Огороднійчук, Л.В.Рущак // Військова медицина України. – Київ. - 2013. – №2, Т.14. – С. 55-61.

В.В. Косарчук, М.І. Хижняк

Изучение состояния пригодности к военной службе военнослужащих офицерского состава мобилизационного резерва вооруженных сил Украины на этапе увольнения

Национальная медицинская академия последипломного образования имени П.Л. Шупика,

**Украинская военно-медицинская академия
Министерства Обороны Украины**

Вступление. В связи с резким осложнением внутривнутриполитической обстановки, при росте социального напряжения в страны, в соответствии с пунктами 1, 17, 20 части первой статьи 106, статьи 112 Конституции Украины, Закона Украины "О мобилизационной подготовке и мобилизации" в Украине могут быть объявлены как частичную, так и полную мобилизацию.

Цель. Изучение пригодности к военной службе военнослужащих офицерского состава мобилизационного резерва ЗС Украины на этапе увольнения.

Методы. На основе статистической отчетности по форме № 2/мед., № 4/мед. по отчетов о результатах медицинского обзора военнослужащих Вооруженных Сил Украины за 2008-2012 годы изучались динамические изменения в состоянии здоровья военнослужащих офицерского состава мобилизационного резерва на этапе освобождения.

Результаты. Установлено, что за в структуре заболеваний, по поводу которых военнослужащие офицерского состава на этапе окончания военной службы в Вооруженных Силах Украины были признаны Военно-врачебными комиссиями непригодными (ограниченно пригодными) к военной службе в 2008-2012 гг. первые пять мест занимали соответственно болезни системы кровообращения (40,49%), болезни костно-мышечной системы (15,05%), болезни органов пищеварения (12,57%), болезни нервной системы (7,17%), последствия травм и отравления (5,47%).

Выводы. Проведенное исследование позволило выяснить: что неопределенность причин развития состояния непригодности военнослужащих офицерского состава мобилизационного резерва мешает действенному комплектованию Вооруженных Сил Украины; проблемы, которые препятствуют качественному комплектованию Вооруженных Силах Украины при частичной или полной мобилизации войск.

Ключевые слова: мобилизация, военнослужащие мобилизационного резерва, офицерский состав, пригодность к военной службе.

V. V. Kosarchuk, M. I. Hizhniak

Study of the state of fitness for military service of the commissioned officers of mobilized reserve of the armed forces of Ukraine on the stage of liberation

**Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education,
Ukrainian Military Medical Academy of the Ministry of Defense of Ukraine**

Introduction. As a result of sharp complication of political situation in the country, at the increase of social tension, in accordance with points 1, 17, 20 of the first part of article 106, article 112 of the Constitution of Ukraine, the Law of Ukraine "On the Preparedness Activity and Mobilization" there can be announced both partial and complete mobilization in Ukraine.

Aim. The study of fitness for military service of the commissioned officers of mobilized reserve of 3C of Ukraine on the stage of liberation.

Methods. On the basis of statistical accounting on form 2/med., 4/med. And the reports on the results of medical review of servicemen of the Armed Forces of Ukraine in 2008-2012 there were studied the dynamic changes in the state of health of the commissioned officers of mobilized reserve on the stage of liberation.

Results. It was found that the most common diseases, which made the Military-medical commissions to identify the commissioned officers on the stage of completion of military service in the Armed Forces of Ukraine to be ineligible (limit suitable) for military service in 2008-2012 were the following: diseases of the circulatory system (40.49), diseases of the musculoskeletal system (15.05%), diseases of the digestive apparatus (12.57%), diseases of the nervous system (7.17%), consequences of traumas and poisoning (5.47%).

Conclusions. The study allowed us to find out the following: the vagueness of reasons of the development of the state of ineligibility of the commissioned officers of mobilized reserve interferes with the effective completing of the Armed Forces of Ukraine; the problems that prevent to complete the Armed Forces of Ukraine with the high-quality group during partial or complete mobilization of troops.

Key words: mobilization, servicemen of mobilized reserve, officers, fitness for military service.

Відомості про авторів:

Косарчук В.В.- к. мед. н., ст. н. сп., доцент кафедри управління охороною здоров'я НМАПО імені П.Л. Шупика. Адреса: Київ, вул. Дорогожицька, 9.

Хижняк М.І. - д. мед. н., професор кафедри військово-профілактичної медицини Української військово-медичної академії.

УДК: 613.95:613.1

© КОЛЕКТИВ АВТОРІВ, 2014

І.П.Козярін, О.П.Івахно, Ю.В.Нємцева

ФАКТОРИ РИЗКУ У ФОРМУВАННІ ЗДОРОВ'Я СУЧАСНОГО ПОКОЛІННЯ ДІТЕЙ

**Національна медична академія післядипломної освіти
імені П.Л. Шупика**

Вступ. В статті поданий аналіз провідних факторів ризику екологічного і соціального характеру щодо формування здоров'я дитячого населення.